

Nei til snikproletariseringa!

Scenekunstutvalget har fjerna muligheten for de frie teatergruppene til å søke treårig driftsstøtte. Erfaringa med utvalget så langt viser også at de ikke er interessert i dialog med kunstnerne.

DEBATT

DET ER, innafor kulturlivet, noe som heter «de frie teatergrupper». Begrepet favner, etter manges mening, den beromen av scenekunstnere som ikke har vett eller talent nok til å klore seg fast til det trygge og trøtte livet på institusjoner som Nasjonalteatret, Den

Nasjonale Scene o.l. Etter en kort blomstringstid på 70-tallet, er de frie teatergruppene nå redusert til rundt 70 ablegøymakere som stort sett lever av departementalt barneteater. De fleste av disse er organisert i Teatersentrum, som ikke er en fagforening på linje med andre kunstnerorganisasjoner, men som snarere er en paraplyorganisasjon for Black Box Teater. Den offentige støtten til teatergruppene forvaltes av det nylig oppretta scenekunstutvalget, i regi av Kulturrådet.

Dette utvalget har nå fjerna muligheten til å søke 3-årig driftsstøtte. Uten offentlig debatt, uten å informere berørte parter – som f.eks. de som innehar denne støtten idag. Dette har de visstnok gjort for å stå friere når midler skal fordeles i framtida. Rykter og fornuft tilsier at praksis framover vil utgjøres av støtte til enkeltstående protekter. Mitt spørsmål blir da: hvem skal stå friest – scenekunstvalget eller scenekunstner-

ne? All erfaring viser at kunsten trives bedre jo mindre den herses med av byråkrater. Erfaringa med utvalget så langt viser også at de ikke er interessert i dialog med kunstnerne, at de i stedet for å ta ansvar for utviklinga dekker seg bak en mur av taushet og en flom av rykter. Hvordan kan det da være mulig at vi som jobber med scenekunst skal kunne ha tillit til dette utvalget, ledet av Halldis Hoaas? Hvordan skal vi kunne finne det meningsfullt prøve å overbevise dem om den kunstneriske gehalten i hvert enkelt prosjekt?

Når 3-årig driftsstøtte fjernes – nærmest under bordet i det stille, på en svart måte – vil det medføre ihvertfall en tidobling av undertegnede papirarbeid. At dette tar tid så jeg får produsert mindre, er kanskje ikke så farlig – verre er, at det binder meg, at jeg blir mindre fri-

Jeg blir i større grad avhengig av å produsere prosjektbeskrivelser som kan trenge inn i et eller annet utvalgs hjernebarker. Det er ikke et arbeid jeg gjør med glede. Det er heller ikke arbeid

All erfaring viser at kunsten trives bedre jo mindre den herses med av byråkrater

som er fruktbart for den kunstneriske prosessen. La meg ta et eksempel. I 1993 fikk BAK-TRUPPEN en jobb i Zürich. Prosjektbeskrivelsen var en setning: In 1907 Hong Kong will be incorpora-

ted into China. Ut fra denne setningen hadde vi to uker å jobbe på der nede, før premieren. Forestillinga ble en suksess, med stadige forandringer spilles den fremdeles. Men dersom vi ikke hadde hatt jobb i Zürich, og i stedet hadde sendt den magre prosjektbeskrivelsen inn til Kulturrådet – ville vi blitt tatt på alvor? Jeg tror ikke det. Derfor trenger vi 3-årig. Med 3-årig støtte kan utvalget etter endt periode vurdere **resultatet**,

og ellers la være å blande seg i **prosesen**. Dersom prosessen kontinuerlig skal filleristes av mennesker med hue i 60-åra og resten av kroppen trygt planta i tiåret etter, tror jeg det kun kan føre til en ting: En snikproletarisering av sånne som meg. Som i grunnen sliter gølv et nok fra før.

Det pussige med teatret her i landet, er at det er håndverkerne som står høyest på rangstigen. Med håndverkere mener jeg da skuespillere, regissører etc. med skoleutdanning som har fått de faste former å arbeide innafor. Men de som stiller spørsmål ved disse formene, de som bare får hakeslepp når de ser hvordan teatrets folk presterer å oppføre seg, i 1995, de som mener det kanskje fins andre – og mere forpliktende – måter å jobbe sammen på enn å leve seg inn på en i situasjon eller gjøre en kjapp produksjon med tilfeldig sammenraska besetning, de blir pressa ut og tråkka på og ironisert med – alter-

nativt nevnt som det beste og viktigste vi har, hvis ikke pressen er til stede. Hva er det med Norge? har jeg ofte spurt. Hvorfor jobber BAK-TRUPPEN på institusjoner i Amsterdam, Brussel, Frankfurt, Berlin, London etc. – men aldri i Norge? Hvor bundet må teatret bli, før det igjen kan stå fritt? Og hva er det for slags mennesker, som forsøker å overbevise bl.a. meg om sitt oppriktige engasjement i teaterkunsten – samtidig som de tilriver seg mere og mere makt over undertegnede? Forslag: Scenekunstutvalget oppløser seg selv og konstituerer seg som Norges eneste frie teatergruppe, som etter eget for-godtbefinnende kan skalte og valte med både midler og mennesker etter mere og mere upresise målsetninger, slik at det snart forsvinner alt sammen. Feid inn under skjørtekanten til Åse Kleveland, som bare skrider videre.

ØYVIND BERG
BAK-TRUPPEN